

CASUS CANONICO-MORALIS

DE QUIBUSDAM OFICIIS PAROCHI

TUBULLUS, parochus

1- absolvit a peccatis Ordinario proprio reservatis quando, extra dioecesim, confessionem subditorum suorum audit;

2- nescit quomodo se gerere debeat cum concubinario moribundo filios habente;

3- Missarum stipendia congerit et funerum taxas saepe auget;

4- sanctam communionem illis qui, propter dolorem capitis ieiunium praescriptum servare non possunt, non permittit;

5- Titiae, religiosae infirmae, ultima sacramenta administrat, illamque mortuam elevat et ad coemeterium comitatur;

6- absolutionem Beatrix negat propter censuram ab ipsa, nesciente, ob procuracionem abortus incursum;

QUAERITUR: Quid de TUBULLO, in istis casibus, sentiendum.

AD 1 – Quoad potestatem quam habet parochus absolvendi suos subditos ubique terrarum nemo est qui dubitat. Parochus enim potestate ordinaria gaudet¹. Sed utrum parochus possit absolvere suos subditos a peccatis proprio Ordinario reservatis, etsi extra dioecesim est alia quaestio. Reservatio enim peccatorum nil aliud est nisi avocatio seu revocatio aliquorum peccatorum ad superioris iudicium limitando in inferioribus potestatem absolvendi². Igitur quando Episcopus sibi reservat peccata in dioecesi, limitat potestatem absolvendi omnibus confessoribus, religiosis exemptis non exclusis. Ab hac lege, ipso iure, eximitur tantum Canonicus Poenitentarius sive ecclesiae cathedralis sive collegialis, et habitualiter impertitur saltem vicariis foraneis, addita facultate subdelegandi ad normam canonis 899 § 2. Parocho vero, salva utique speciali facultate, haec eadem potestas conceditur tantum toto tempore ad praecipuum paschale adimplendum utili.³

Neque dicendum quod 'Quaevis reservatio omni vi caret... extra ter-

¹ Cfr. Can. 881, § 2 cum Can. 873, § 1 dicente: '...parochus aliique qui loco parochi sunt', uti vicarius oeconomus, substitutus, adiutor etc.

² Can. 893, § 1 et 2.

³ Can. 899, § 3. Eadem facultas conceditur etiam singulis missionariis pro tempore quo missiones ad populum dant. Can. cit. § 3.

ritorium reservantis'⁴, quia hoc directe poenitentem tangit qui absolvi poterit ab omni confessario illius loci in quo actu invenitur dummodo tamen eadem peccata ibi reservata non sint, quia et peregrini tenentur reservationibus loci in quo sint.⁵ Parochus vero, de quo in casu, non est confessarius loci in quo poenitentes, hic et nunc, inveniuntur. Ergo ut parochus absolvere possit a peccatis in propria dioecesi reservatis, obtinere debet facultatem audiendi confessiones ab Ordinario loci in quo ipse et poenitentes actu inveniuntur. Tunc parochus absolverit vi jurisdictionis hujus Ordinarii et non vi jurisdictionis Ordinarii proprii qui jam facultatem parochi ante limitavit.

Neque iterum recurrendum est ad Can. 2247, § 2, quo dicitur: 'Reservatio censurae in particulari territorio vim suam extra illius territorii fines non exerit, etiamsi censuratus ad absolutionem obtinendam ~~e territorio fines non exerit, etiamsi censuratus ad absolutionem obtinendam~~ e territorio egrediatur', quia hoc in Canone de *censura* et non de *peccati* reservatione agitur. Censura vero est poena quae directe poenitentem tangit et non confessarium uti accidit in reservatione peccatorum. Et praecise propter hoc reservatio censurae, si non est ab homine, cessat extra territorium delinquentis, dum reservatio peccati, vel limitatio iurisdictionis perseverat etiam extra territorium reservantis.

Ad summum parochus potest absolvere poenitentes, de quibus in casu, si ab una dioecesi ad alteram se transfert itinere maritimo vel aereo, quam facultatem, uti coeteri sacerdotes, obtinet a Codice, ipso facto, quia jam ab Ordinario proprio facultatem confessiones audiendi acceperat, sed itinere durante tantum.⁶

Ad 2 — Parochus infirmo dicere debet aut matrimonium contrahere cum concubina aut separationem ab ipsa facere et quidem cum seria promissione non relabendi cum illa. Prima solutio, quando possibilis, praefenda est, hocque in casu parochus uti potest facultatibus sibi concessis a Canone 1044, h.e. dispensare super forma matrimonii et omnibus impedimentis iuris ecclesiastici, duobus exceptis, provenientibus ex sacro presbyteratus ordine et ex affinitate in linea recta, consummato matrimonio.

In casu contrario separatio ab invicem exigenda est quae aliquando revera difficilis atque dolorosa evadit. Hocce in casu, antequam absol-

⁴ Can. 960.

⁵ Comm. Pont. ad canones authentice interpretandos, die 24 Nov., 1930. AAS 1920, p. 575.

⁶ Cfr. Can. 883 et M.P. diei 16 Dec. 1947 in AAS, 1948, p. 17.

vat, parochus curat ut moribundus coram ipso parochi et aliis etiam praesentibus poenitentem se ostendat et promittat se, si convalescat, scandalum esse reparaturum. Curat amplius parochus ne concubina se illic sistat sed alio vadat, imo et ejus effigiem, si prope est, removeat.

Si concubinum sensibus destitutum parochus invenit, illum absolvit *sub conditione* et infirmorum unctionem *absolute* confert, nisi usque ad ipsam sensuum destitutionem sacerdotem recipere expresse recusaverit.

Tandem si concubinatus est occultus, in mortis periculo, generatim concubinus statim absolvitur, sed parochus ne omittat praescribere apta remedia ad praecavendum relapsum.⁷

AD 3 — Ad rem Can. 835: 'Nemini licet tot Missarum onera per se celebrandarum recipere quibus intra annum satisfacere nequeat'. Parochus igitur non tantum graviter peccat contra iustitiam quoties Missas tempore ab ablatoribus expresse vel equivalenter definito non celebrat, sed etiam, si de magno stipendiorum numero agitur, quoties Missarum celebrationem per duos saltem menses differt.⁸ Et quamvis ipsi oblatores Missarum celebrationem ejus arbitrio commiserint, parochus stipendia sibi retinere non potest intra annum a die obligationis susceptae; stipendia Missarum non celebratarum suo Ordinario tradere debet, secus peccat et graviter quidem nisi agatur de parvo numero stipendiorum et stipendiis secus carere debet, salvaque diversa offerentium voluntate.⁹

Quoad augmentum taxarum funerum, in re gravi, uti patet, parochus per se peccat graviter contra iustitiam. Igitur augmentum receptum parochus restituere debet damnum passis; si hoc impossibile evadit, augmentum tradat vel pauperibus aut piis operibus.

AD 4 — Male agit parochus quia dolor capitis est infirmitas. Ita etiam dicendum de malo stomachi. Igitur si per has infirmitates fideles communicaturi verum incommodum patiantur, rompere possunt ieiunium praescriptum medicinis aut alio liquido. Non requiritur infirmitas permanens aut habitualis. Sufficit infirmitas unius noctis, quia Mater Ecclesia mavult facilius reddere communionem aut Missae auditionem quam, infirmitatis causa, has omittere.

Imo et hoc licitum est et illis qui vomitu laborant et ideo et hi sumere possunt medicinam sive liquidam sive solidam necessariam ad simile incommodum, ex ieiunio praescripto proveniens, auferendum.¹⁰

⁷ TER HAAR F., Casus conscientiae. DE... OCCASIONIBUS, Taurini-Romae, 1934 p. 144.

⁸ VERMEERSCH R., Theologiae Moralis Principia etc., Romae, 1923, III, n. 298, 4

⁹ Can. 841.

AD 5 — In domibus *Monialium*¹¹ ad confessarium ordinarium spectat jus et officium administrandi SS. Viaticum et Infirmorum Unctionem non tantum Monialibus infirmis sed et earum novitiis necnon et aliis in religiosa domo diu noctuque degentibus causa famulatus aut educationis aut hospitii aut infirmæ valetudinis.¹²

In domibus vero *Sorum*, idem jus et officium generatim spectat ad parochum loci in quo domus sita est. Dico *generatim* quia Ordinarius loci potest sorores, justa et gravi de causa, a parochi cura subducere,¹³ dando eis cappellanum cum jurisdictione parochiali vel quasi parochiali. Hoc in casu administratio SS. Viatici et Infirmorum Unctionis ad hunc cappellanum spectat.¹⁴

Quoad vero sepulturam religiosarum hæc dicenda sunt. Jus et officium cappellani est exsequias peragere religiosarum et novitarum defunctarum in domo religiosa, quando agitur de religiosis jurisdictioni parochi non obnoxii. In casu, aliae religiosae defunctam deferant ad clausurae limen et inde cappellanus illam comitatur ad ecclesiam aut oratorium domus religiosae et ibi exsequias peragit.¹⁵ Expletisque exsequiis, ipsa cappellanus comitatur cadaver ad locum sepulturae,¹⁶ transeundo, cum stola et cruce elevata, per territorium alienum etiam sine parochi vel Ordinarii loci licentia.¹⁷

Si vero agitur de aliis religiosis a jurisdictione parochi non exemptis, hoc jus funerandi ad parochum spectat.¹⁸

His dictis clare patet utrum parochus, de quo in casu, bene egerit necne.¹⁹

AD 6 — 'Procurantes abortum, matre non excepta, incurrunt, effectu secuto, in excommunicationem latae sententiae Ordinario reservatam; et si

¹⁰ *Perfice Munus*, 1954, p. 32.

¹¹ *Monialium* nomine veniunt religiosae votorum sollemnum, v.g. Benedictinae *Sorum* nomine veniunt religiosae votorum simplicium illae nempe quae ex instituto non habent vota sollemnia. Can. 488, n. 7.

¹² Can. 514, § 3 et 2.

¹³ Can. 464, § 2.

¹⁴ Can. 514, § 3.

¹⁵ Can. 1230, § 5. Ante Codicem hoc jus et officium ad confessarium ordinarium spectabat.

¹⁶ Can. 1231.

¹⁷ Can. 1232, § 1.

¹⁸ Can. 1230, § 5.

¹⁹ Cfr. etiam *Cappellano e funerali di Religiose* ab A. TABONE, in LUCERNA Luglio-Agosto, 1954, p. 190-192.

sint clerici, praeterea deponantur'.²⁰

Attamen ad incurrendam quamlibet censuram requiritur delictum grave cum contumacia coniunctum. Quidquid igitur gravitatem delicti vel contumaciam aufert, ab incurrenda censura excusat. Causae excusantes potissimum enumerantur: ignorantia, ebrietas, omissio debitae diligentiae, mentis debilitas, impetus passionis, metus gravis.²¹

In casu nostro potius agitur de prima causa, i.e. de ignorantia. Quoad hanc ignorantiam dicendum quod a) si ignorantia est affectata, sive legis sive solius poenae, certo haec non excusat a poenis.

b) Si ignorantia est crassa vel supina, excusat a poenis latae sententiae si lex habeat verba: *praesumpserit, ausus fuerit, scienter, studiose, temerarie, consulto egerit* aliave similia quae plenam cognitionem ac deliberationem exigunt. Si lex haec verba non habeat, non excusat.

c) Ignorantia simplex ab incurrenda censura semper excusat, non autem a poenis vindicativis latae sententiae. In praxi valde difficile erit distinguere inter ignorantiam crassam et simplicem graviter tamen culpabilem; *practice* statui potest solam ignorantiam quae non sit graviter culpabilis, *semper* excusare ab incurrenda censura.²²

His dictis dicendum est ignorantiam matris de qua in casu, esse potius vel totaliter invincibilem vel ad summum simpliciter vincibilem. Ergo mater non incurrit excommunicationem quamvis scivisset abortum prohibitum esse lege divina, imo etiam lege ecclesiastica. Quilibet ergo confessarius, suppositis aliis supponendis, illam monitam absolvere poterat. Cur parochus non?²³

A. TABONE

²⁰ Can. 2350, § 1. Iidem procurantes abortum omnesque cooperatores ad illum effectum secuto, evadunt etiam irregulares ex delicto. Can. 985, m. 4.

²¹ Can. 2229, § 3.

²² NOLDIN H.: *De censuris*, Ed. 24, Oeniponte, 1931, n. 23. 24.

²³ Vide etiam si vis ABORTION by Prof. TABONE, in SCIENTIA, 1945, January-March, p. 27-37.